

C

CCE PF
CCE PR
REVISED

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್, ಮಂಡಲಿ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003
KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMINATION BOARD, MALLESWARAM,
BANGALORE – 560 003

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮಾರ್ಚ್ / ಏಪ್ರಿಲ್, 2019

S. S. L. C. EXAMINATION, MARCH / APRIL, 2019

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು
MODEL ANSWERS

ದಿನಾಂಕ : 04. 04. 2019]

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **67-S**

Date : 04. 04. 2019]

CODE NO. : **67-S**

ವಿಷಯ : ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Subject : Third Language — SANSKRIT

तृतीय भाषा — संस्कृतम्

(ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / New Syllabus)

(ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ & ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Private Fresh & Private Repeater)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 100

[Max. Marks : 100

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನೆ
I.	ಭಾಗ: - "A" (ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯ-ಪೂರಕಪಾಠ:) (ಅಂಕ: - 67)	
1.	ಏಕವಾಕ್ಯೇನ ಉತ್ತರಂ ಲಿಖತ — ವಾಮನ: ಕಿಮರ್ಥಂ ವಿರಾಮಮ್ ಇಚ್ಛತಿ ? ಉತ್ತರಮ್ : ವಾಮನ: ಗ್ರಾಮೋತ್ಸವಾರ್ಥಂ ವಿರಾಮಮ್ ಇಚ್ಛತಿ ।	14 × 1 = 14 1
2.	ಕ: ರಾಜಾ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಮತದೀಕ್ಷಾಂ ಸ್ವೀಕೃತವಾನ್ ? ಉತ್ತರಮ್ : ರಾಜಾ ಬಿಡ್ಡಿವೇವ: ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಮತದೀಕ್ಷಾಂ ಸ್ವೀಕೃತವಾನ್ ।	1

PF + PR (C) - 631

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
3.	मेलुकोटे कस्मिन् मण्डले अस्ति ? उत्तरम् : मेलुकोटे मण्डल-मण्डले अस्ति ।	1
4.	महाबलः केषां चिन्तामणिः ? उत्तरम् : महाबलः प्रणमतां चिन्तामणिः अस्ति ।	1
5.	स्वामी विवेकानन्दः कुत्र गतवान् ? उत्तरम् : स्वामी विवेकानन्दः मेरठनगरं गतवान् ।	1
6.	कालपर्ययात् का क्षयं गच्छति ? उत्तरम् : कालपर्ययात् शिक्षा क्षयं गच्छति ।	1
7.	दिलीपः भूमिं काम् इव शशास ? उत्तरम् : दिलीपः भूमिम् एकपुरीमिव शशास ।	1
8.	कतिविधाः जनाः देवं भजन्ते ? उत्तरम् : चतुर्विधाः जनाः देवं भजन्ते ।	1
9.	पूज्यः शैलः कः ? उत्तरम् : पूज्यः शैलः हिमालयः अस्ति ।	1
10.	का अस्मान् बध्नाति ? उत्तरम् : सनातनी अस्मान् बध्नाति ।	1
11.	उपमालङ्कारे कति अंशाः भवन्ति ? उत्तरम् : उपमालङ्कारे चत्वारः अंशाः भवन्ति ।	1
12.	मालिनीवृत्ते के के गणाः भवन्ति ? उत्तरम् : मालिनीवृत्ते न-न-म-य-य इति गणाः भवन्ति ।	1
13.	तद्धितप्रत्ययाः केभ्यः प्रयुज्यन्ते ? उत्तरम् : तद्धितप्रत्ययाः प्रातिपदिकेभ्यः प्रयुज्यन्ते ।	1
14.	भिन्नौ कौ ? उत्तरम् : भिन्नौ मतधर्मौ स्तः ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
IV.	द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत —	3 × 2 = 6
22.	गणेशः कीदृशः ? उत्तरम् : सर्पवेष्टितोदरः, चन्द्रखण्डम् अलङ्काररूपेणधृतः सर्वविघ्नान् पिण्डीकृत्य प्रक्षेपकः गणेशः अस्ति ।	2
23.	विश्वसंस्कृतपुस्तकमेलायां के के अंशाः आसन् ? अथवा संस्कृतग्रामस्य वैशिष्ट्यं वर्णयत । उत्तरम् : विश्वसंस्कृतपुस्तकमेलायां नानाविधानां ग्रन्थानाम् आपणाः, अनेकाः चित्रप्रदर्शिन्यः, मनोरञ्जनकार्यक्रमाः आसन् । अपि च संस्कृतग्रामः, खाद्यापणाः, स्पर्धावल्यः, चिन्तनगोष्ठयः शताधिकनूतनग्रन्थलोकार्पणम् इत्यादयः विविधाः कार्यक्रमाः आसन् । अथवा समग्रायां मेलायां बहुजनाकृष्टं स्थानं तु संस्कृतग्रामः । तत्र पाठशाला, द्विचक्रिका वाहनसमीकरणापणः, पत्रालयः, जल्पनकेन्द्रम् ज्योतिष्यकेन्द्रं इत्यादीनि आसन् । सर्वे जनाः संस्कृतभाषया एव व्यवहरन्तः आसन् । एवं संस्कृतग्रामः विशिष्टः आसीत् ।	2
24.	कतिविधाः जनाः देवं भजन्ते ? ते च के ? उत्तरम् : चतुर्विधाः जनाः देवं भजन्ते । ते च आर्तः, जिज्ञासुः अर्थार्थी, ज्ञानी इति ।	2
V.	श्लोकतात्पर्यं कन्नडभाषया आंग्लभाषया वा लिखत —	2 × 2 = 4
25.	कल्याणि ! त्वद्वियोगेन तीव्रवेगेन ताम्यतः । राघवेन्द्रस्य दूतं माम् अन्यथा मास्म मन्यथाः ॥ अथवा	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	<p>न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते । तत्स्वयं योगसंसिद्धः कालेनात्मनि विन्दति ॥</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'ಮುद्रಾङ्गुलीयकम्' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ಅರ್ಥ : ಮಂಗಳಕರಳೇ ಹೇ! ಸೀತೆ! ನಿನ್ನ ವಿಯೋಗದಿಂದ ತೀವ್ರವಾದ ತಾಪದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮನ ದೂತನೇ ನಾನೆಂದು ತಿಳಿ. ಬೇರೆಯವನು ನಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡ ಎಂದು ಹನುಮಂತನು ಸೀತೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.</p> <p>ಅಥವಾ</p> <p>ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'जीवनयोगः' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ಅರ್ಥ : ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾದ ಪವಿತ್ರವಾದ ವಸ್ತು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ ಅಂತಹಜ್ಞಾನವನ್ನು ಯೋಗಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.</p>	2
26.	<p>भारतवासिषु बाह्ये भेदे बहुत्र बहुधा दृष्टेऽपि । आन्तरङ्गिकी संस्कृतिरेका सनातनी नो बध्नाति ॥</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'सनातनी नो बध्नाति' ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ಅರ್ಥ : ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಹಳಕಡೆ ಬಾಹ್ಯವಾದ ಭೇದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅದೇ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅದೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿದೆ.</p>	2
VI.	<p>संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत —</p>	1 × 2 = 2
27.	<p>नगरदल्लि सुन्दरवद लुदुयनवदल्ले. अ लुदुयनदल्लि वलशलवद सरुुवदल्ले.</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>नगरे सुन्दरम् उद्यानम् अस्ति । तस्मिन् उद्याने विशालः सरोवरः अस्ति ।</p>	2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
28.	<p>कर्नाटकभाषया अनुवादं कुरुत –</p> <p>पुरा भोजभूपालस्य सभायाम् अनेके कवयः आसन् । तेषामेकः कालिदासः नाम ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ಹಿಂದೆ ಭೋಜರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಕಾಳಿದಾಸನೆಂಬುವನು.</p>	<p>1 × 2 = 2</p>
VII. 29.	<p>कवेः देश-काल-ग्रन्थानां विषये लिखत –</p> <p>वेदव्यासः</p> <p>अथवा</p> <p>कालिदासः ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>कविः : महर्षिः वेदव्यासः देशः : यमुनानदीद्वीपम् कालः : द्वापरयुगम् कृतयः : अष्टादशपुराणानि, महभारतम् ब्रह्मसूत्राणि ।</p> <p>अथवा</p> <p>कविः : कालिदासः देशः : जन्मस्थानं काश्मीरः, वासस्थानम् उज्जयिनी । कालः : क्रि०श० प्रथमं, चतुर्थं, पञ्चमं वा शतकम् । कृतयः : महाकाव्यद्वयम् – 1. रघुवंशम् 2. कुमारसम्भवम् ।</p> <p>खण्डकाव्यद्वयम् – 1. मेघदूतम् 2. ऋतुसंहारः ।</p> <p>नाटकानि – 1. अभिज्ञानशाकुन्तलम् 2. मालविकाग्निमित्रम् 3. विक्रमोर्वशीयम् ।</p>	<p>1 + 1</p> <p>1 × 3 = 3</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VIII.	यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत —	3 × 3 = 9
30.	“मया एतानि सर्वाणि पुस्तकानि पठितानि ।” कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? उत्तरम् : ‘एकाग्रता’ इति पाठः । स्वामी विवेकानन्दः अवदत् । ग्रन्थपालकम् अवदत् ।	1 1 1
31.	“जित्वा पृथिवीं ददामि ।” कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? उत्तरम् : ‘दाने सर्वं प्रतिष्ठितम्’ इति पाठः । कर्णः अवदत् । ब्राह्मणम् अवदत् ।	1 1 1
32.	“गच्छ अद्य अहं पुस्तकं न दास्यामि ।” कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? उत्तरम् : ‘एकाग्रता’ इति पाठः । ग्रन्थपालकः अवदत् । अखण्डानन्दम् अवदत् ।	1 1 1

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನಮ್
35.	<p>ಮಾಡುವೆ ? ಕರ್ಣನಿಗಿಂತ ನನ್ನ ಶೌರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲವೆ ? ಎಂದಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.</p> <p>ಕೌಂತೇಯ! ನೀನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ ಏಕೆಂದರೆ - ಕರ್ಣನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರಥವನ್ನು ಯೋಜನದೂರ ಹಿಂದೆ, ಸರಿಸುವುದು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ರಥ ದೇವ ನಿರ್ಮಿತ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಹನುಮಂತನು ಮೇಲೆ. ಇದ್ದಾನೆ. ಭಗವಂತನಾದ ನಾನು ಇದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಇಂಥ ಮಹಾರಥವನ್ನು ಕರ್ಣನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ರಥದ ಕಥೆಯೇನು ? ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನ ಪೊಳ್ಳು ಅಭಿಮಾನ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನ ದೂರವಾಯಿತು.</p> <p>भारतस्य आदर्शनारी “उभयभारती” इति विषयं सङ्गृह्य लिखत ।</p> <p style="text-align: center;">अथवा</p> <p>विक्रमवेतालयोः कथां सङ्गृह्य लिखत ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ಹಿಂದೆ ನರ್ಮದಾ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ಎಂಬ ನಗರವಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಎಲಾ ರೀತಿಯ ಜನರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಂಡಿತನಾದ “ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರನು” ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಉಭಯ ಭಾರತಿ. ಅವಳು ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತಳಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಅಹಂಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರಿಗೂ ಶ್ರೀಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಗೂ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರು ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ವಾದಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಈ ವಾದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರದಿದ್ದಾಗ ಉಭಯ ಭಾರತಿಯೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದಳು. ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರು ಸೋತಾಗ ಅರ್ಥಾಂಗಿನಿಯಾದ ತನ್ನನ್ನೇ ವಾದಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದಳು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸೋತಾಗ ಪೂರ್ವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶಿಷ್ಯರಾದರು.</p> <p>ಆಗ ಉಭಯ ಭಾರತಿಯು ತನಗೇನು ಗತಿ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀಶಂಕರು ಅವಳನ್ನು “ನರ್ಮದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ” ಕುಲಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಉಭಯಭಾರತಿಯು ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಹೀಗೆ ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ “ಉಭಯ ಭಾರತಿಯು” ಭಾರತದ ಆದರ್ಶನಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.</p> <p style="text-align: center;">ಅಥವಾ</p>	3

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನಮ್
	<p>ಹಿಂದೆ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮಧ್ವಜನೆಂಬ' ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಇಂದುಲೇಖ, ತಾರಾವಳಿ, ಮೃಗಾಂಕವತೀ ಎಂಬ ಮೂವರು ರಾಣಿಯರಿದ್ದರು.</p> <p>ಒಮ್ಮೆ ರಾಜನು ರಾಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ವಸಂತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಲು ಉದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಾ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಿರಿಯ ರಾಣಿ. ಇಂದು ಲೇಖಿಯು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಡಿವಿದ್ದ ಉತ್ಪಲ ಪುಷ್ಪವು ಜಾರಿ ಅವಳ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಗಾಯವಾಗಿ ಮೂರ್ಛಿ ಹೋದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಶೀತೋಪಚಾರಾದಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ಸ್ವಸ್ಥಳಾದಳು.</p> <p>ಅನಂತರ ರಾಜನು ದ್ವಿತೀಯ ರಾಣಿಯಾದ "ತಾಳಾವಳಿಯೊಡನೆ ಉಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಮೈಮೇಲೆ ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳು ಬಿದ್ದು 'ಉರಿ ಉರಿ' ಎಂದು ಕಿರುಚಿಕೊಂಡಳು. ರಾಜನು ಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳಿಂದ ಮೈಸುಟ್ಟು ಬೂಬ್ಬೆಗಳಾದುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ರಾಜನು ಅವಳಿಗೆ ಶೀತೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕಮಲದ ಹೂಗಳ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ವಿರಚಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದನು.</p> <p>ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನ ಮೂರನೇಯ ರಾಣಿಯು ನಿರ್ಜನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕುಟ್ಟುವ ಒನಕೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೈಮೇಲೆ ಹುಣ್ಣುಗಳಾಗಿ ಕೈಬಡಿಯುತ್ತಾ, ಅಳುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಳು. ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರು ಅವಳನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದರು. ರಾಜನು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಬಂದು ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಶೀತೋಪಚಾರ, ವೈದ್ಯೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.</p> <p>ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ; ಈ ಮೂವರು ರಾಣಿಯರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ಕೋಮಲವತಿ ಎಂದು ಬೇತಾಳವು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು. ಆಗ ರಾಜಾವಿಕ್ರಮನು ಕಿರಿಯರಾಣಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಮಲಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವಳಿಗೆ 'ಮುಸಲಧ್ವನಿ'ಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗಾಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಉಳಿದ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಉತ್ಪಲ-ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶವು ಬೇಕಾಯಿತು. ಕಾರಣ ಇವರಿಬ್ಬರು ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾನರಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ ಮರುಕ್ಷಣ ಬೇತಾಳವು ರಾಜನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಸ್ಥಾನ ಸೇರಿತು.</p>	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	<p>उत्तरम् :</p> <p>शीलं शौर्यमनालस्यं</p> <p>पण्डित्यं मित्रसङ्ग्रहः ।</p> <p>अचोरहरणीयानि</p> <p>पञ्चैतान्यक्षयो निधिः ॥</p> <p style="text-align: center;">अथवा</p> <p>आरम्भगुर्वी क्षयिणी क्रमेण</p> <p>लघ्वी पुरा वृद्धिमती च पश्चात् ।</p> <p>दिनस्य पूर्वार्धपरार्धभिन्ना</p> <p>छायेव मैत्री खलसज्जनानाम् ॥</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
38.	<p>मनसि वचसि .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>..... कियन्तः ॥</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>मनसि वचसि काये पुण्यपीयूषपूर्णाः</p> <p>त्रिभुवनमुपकार श्रेणिभिः प्रीणयन्तः ।</p> <p>परगुणपरमाणून् पर्वतीकृत्य नित्यम्</p> <p>निजहृदि विलसन्तः सन्ति सन्तः कियन्तः ॥</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	भागः - B (व्याकरणविभागः) (अङ्काः - 16)	
XI.	समुचितम् उत्तरं लिखत –	12 × 1 = 12
39.	“हिमम्” अस्य पर्यायपदम् इदं भवति – (A) तुषारः (B) जलम् (C) शीतम् (D) धूमः । उत्तरम् : (A) तुषारः	1
40.	“गुरुस्साक्षात्” इत्यत्र एषः सन्धिः भवति – (A) गुणसन्धिः (B) सवर्णदीर्घसन्धिः (C) जश्त्वसन्धिः (D) विसर्गसन्धिः । उत्तरम् : (D) विसर्गसन्धिः	1
41.	“नूतनम्” इत्यस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति – (A) नवीनम् (B) पुरातनम् (C) अपराधः (D) पराभवम् । उत्तरम् : (B) पुरातनम्	1
42.	“देवः + इति” इत्यत्र विसर्गस्य स्थाने एषः आदेशः भवति – (A) उकारादेशः (B) सकारादेशः (C) लोपादेशः (D) रेफादेशः । उत्तरम् : (C) लोपादेशः	1
43.	“कुरुक्षेत्र” इत्यत्र एषा विभक्तिः भवति – (A) तृतीया विभक्तिः (B) चतुर्थी विभक्तिः (C) षष्ठी विभक्तिः (D) सप्तमी विभक्तिः । उत्तरम् : (D) सप्तमी विभक्तिः	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
44.	<p>“लम्बोदरः” इत्यत्र एषः समासः भवति –</p> <p>(A) अव्ययीभाव समासः (B) बहुव्रीहि समासः</p> <p>(C) तत्पुरुष समासः (D) द्वन्द्व समासः ।</p> <p>उत्तरम् : (B) बहुव्रीहि समासः</p>	1
45.	<p>“अस्ति” इत्यत्र एषः लकारः भवति –</p> <p>(A) लोट् लकारः (B) लङ् लकारः</p> <p>(C) लट् लकारः (D) लृट् लकारः ।</p> <p>उत्तरम् : (C) लट् लकारः</p>	1
46.	<p>“वृक्षस्य समीपम्” इत्यत्र समस्तपदम् एवं भवति –</p> <p>(A) उपवृक्षम् (B) प्रतिवृक्षम्</p> <p>(C) वृक्षसमीपम् (D) अनुवृक्षम् ।</p> <p>उत्तरम् : (A) उपवृक्षम्</p>	1
47.	<p>“तीर्थक्षेत्रम्” इति पदम् अस्मिन् लिङ्गे भवति –</p> <p>(A) पुल्लिङ्गे (B) स्त्रीलिङ्गे</p> <p>(C) नपुंसकलिङ्गे (D) त्रिलिङ्गे ।</p> <p>उत्तरम् : (C) नपुंसकलिङ्गे</p>	1
48.	<p>“गृहे भोजनं खादामः” इत्यत्र भोजनम् इति पदम् अस्मिन् कारके अस्ति –</p> <p>(A) कर्तृकारके (B) अधिकरणकारके</p> <p>(C) अपादानकारके (D) कर्मकारके ।</p> <p>उत्तरम् : (D) कर्मकारके</p>	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
49.	<p>“अयच्छत्” इत्यत्र एषः पुरुषः वर्तते –</p> <p>(A) उत्तमपुरुषः (B) प्रथमपुरुषः</p> <p>(C) मध्यमपुरुषः (D) अन्यपुरुषः ।</p> <p>उत्तरम् : (B) प्रथमपुरुषः</p>	1
50.	<p>करण कारकस्य विभक्तिः एषा भवति –</p> <p>(A) तृतीया विभक्तिः (B) द्वितीया विभक्तिः</p> <p>(C) चतुर्थी विभक्तिः (D) प्रथमा विभक्तिः ।</p> <p>उत्तरम् : (A) तृतीया विभक्तिः</p>	1
XII. 51.	<p>कृदन्तपदं चित्वा लिखत –</p> <p>i) अर्जुनः कर्णं दृष्ट्वा शिबिरं प्राविशत् ।</p> <p>ii) शिवेन लोकः रक्षितः ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) दृष्ट्वा</p> <p>ii) रक्षितः ।</p>	1 × 2 = 2
52.	<p>अत्र चतुर्थपदं लिखत –</p> <p>i) एकस्मिन् काले – एकदा :: सर्वस्मिन् काले – ..... ।</p> <p>ii) गुणः अस्य अस्तीति – गुणवान् :: रूपं अस्य अस्तीति – ..... ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) सर्वदा</p> <p>ii) रूपवान् ।</p>	1 × 2 = 2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	<p>भागः - C (रचनाविभागः) (अङ्काः - 17)</p>	
XIII.	लक्षणं विलिख्य अलङ्कारस्य नाम लिखत -	1 × 2 = 2
53.	<p>“गगनं गगनाकारम्” ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>“गगनं गगनाकारम्”</p> <p>लक्षणम् — “उपमानोपमेयत्वं यदैकस्यैव वस्तुनः”</p> <p>अलङ्कारस्य नाम — अनन्वयालङ्कारः ।</p>	<p>1</p> <p>1</p>
XIV.	प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दसः नाम लिखत -	1 × 2 = 2
54.	<p>“सीतां विचेतुं पथि चारणानाम्” ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>त त ज गुरु गुरु - - U - - U U - U - -</p> <p>सीतां विचेतुं पथि चारणानाम्</p> <p>छन्दसः नाम — इन्द्रवज्रा ।</p> <p>अक्षराणि — 11</p> <p>गणाः — त - त - ज - गुरु - गुरु ।</p>	<p>1</p> <p>1</p>
XV.	पत्रं लिखत -	1 × 4 = 4
55.	<p>मैसूरुनगरस्य सर्वकारीयप्रौढशालायाः प्रभा/प्रदीपः इति मत्वा स्वस्य अध्ययनप्रगतिम् उल्लिख्य मित्रं प्रति पत्रं लिखत ।</p> <p>अथवा</p> <p>दिनत्रयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति पत्रं लिखत ।</p>	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्										
	<p>उत्तरम्:</p> <p><u>अध्ययनविषये मित्रं प्रति पत्रम्</u></p> <p>श्री:</p> <p>क्षेमम् मैसूरुनगरम् ।</p> <p>दिनाङ्क : ०६-०३-२०१९</p> <p>प्रियमित्र, सादरं प्रणामाः</p> <p>अहम् अत्र कुशली/कुशलिनी । भवन्तः तत्र कुशलिनः इति भावये । मम अध्ययनम् सम्यक् प्रचलति । आगामिनि मासे वार्षिकीपरीक्षा भविष्यति । अतः सम्यक् पठामि । भवतः अध्ययनं कथं प्रचलति ? विरामे मम गृहम् आगच्छतु । पत्रं लिखतु ।</p> <p>धन्यवादाः</p> <p>भवतः सखा/सखी</p> <p>प्रदीपः/प्रभा</p> <p>पत्रसङ्केतः</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>सकाशात्,</td> <td>सविधे,</td> </tr> <tr> <td>प्रदीपः/प्रभा,</td> <td>तेजस्विनी/तेजस्,</td> </tr> <tr> <td>सर्वकारीय प्रौढशाला,</td> <td>सिद्धेश्वर प्रौढशाला,</td> </tr> <tr> <td>मैसूरुनगरम् ।</td> <td>धारवाडः ।</td> </tr> <tr> <td>पिन् ५ ६ ० ० ० ८</td> <td>पन् ५ ५ ० ० ० ५</td> </tr> </table> <p>अथवा</p> <p><u>विरामपत्रम्</u></p> <p>सकाशात्,</p> <p>अक्षयः/अक्षता,</p> <p>दशमीकक्ष्या,</p> <p>सर्वकारीय प्रौढशाला,</p> <p>मैसूरु ।</p>	सकाशात्,	सविधे,	प्रदीपः/प्रभा,	तेजस्विनी/तेजस्,	सर्वकारीय प्रौढशाला,	सिद्धेश्वर प्रौढशाला,	मैसूरुनगरम् ।	धारवाडः ।	पिन् ५ ६ ० ० ० ८	पन् ५ ५ ० ० ० ५	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p>
सकाशात्,	सविधे,											
प्रदीपः/प्रभा,	तेजस्विनी/तेजस्,											
सर्वकारीय प्रौढशाला,	सिद्धेश्वर प्रौढशाला,											
मैसूरुनगरम् ।	धारवाडः ।											
पिन् ५ ६ ० ० ० ८	पन् ५ ५ ० ० ० ५											

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	सविधे, मान्या: मुख्योपाध्याया:, सर्वकारीय प्रौढशाला, मैसूरु । मान्या:, विषय: — विरामार्थं प्रार्थना अहं उत्सवं द्रष्टुं, पोषकैः साकं तिरुपति क्षेत्रं गमिष्यामि । अतः दिनत्रयं शालां न आगमिष्यामि । अतः भवन्तः कृपया दिनत्रयं विरामं यच्छन्तु इति प्रार्थये । वन्दनानि स्थलम् : मैसूरु भवतः विधेयः/विधेया दिनाङ्कः 04-04-2019 छात्रः/छात्रा अक्षयः/अक्षता ।	1 2 1
XVI. 56.	प्रबन्धम् लिखत — “संस्कृतभाषायाः गरिमा” अथवा “परिसरसंरक्षणम्” । उत्तरम् : पीठिका विषयनिरूपणम् उपसंहारः ।	1 × 5 = 5 1 3 1
XVII. 57.	गद्यभागं पठित्वा प्रश्नानां उत्तरं लिखत — हिमवतः पुत्री पार्वती । सा शिवमेव परिणेतुम् इच्छति । सा शिवमुद्दिश्य तपः आचरति । तां परीक्षितुं शिवः ब्रह्मचारिवेषेण आगच्छति । ततः सः शिवस्य स्वरूपं निन्दति । तदा शिवनिन्दाम् असहमाना पार्वती कुपिता भवति । पार्वत्याः अचलप्रेमविदित्वा शिवः मुदितः भवति । एतां पुराणकथाम् आधृत्य “कुमारसम्भवम्” इति महाकाव्यं कालिदासः विरचितवान् । i) हिमवतः पुत्री का ?	4 × 1 = 4

